

Připravili jsme pro vás listopadovou rozesílku s číslem 18/2022.

V první polovině listopadu jsme se se zástupci žáků a pedagogů vsetínských fairtradových škol zúčastnili Národní fairtradové konference v Praze.

Ve středu 9. listopadu jsme se setkali s s pěstitelkou kávy v Kolumbii Bladimirem Pacheco Quinto z kmene Arhuaco, majitelem rodinné farmy v kolumbijském pohoří Sierra Nevada de Santa Marta na dopolední besedě se žáky a studenty i odpolední besedě s veřejností (str. 6).

Na pátek 25. listopadu připravujeme tradiční akci Vsetínské školy za lepší svět.

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

Sledujte prosím web a Facebook LÍSKY, kde vás aktuálně informujeme o konání/rušení akcí.

Akce do DIÁŘE:

Úterý 22. listopadu	Členská schůze LÍSKY www.liska-evvo.cz
Pátek 25. listopadu	Vsetínské školy za lepší svět www.liska-evvo.cz
Pá – So 2.–3. prosince	Valašský mikulášský jarmek www.jarmek.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI 1.–30. DUBNA www.liska-evvo.cz	PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY 1. KVĚTNA – 30. ČERVENA www.liska-evvo.cz	STROMY A MY 15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA www.liska-evvo.cz	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDŘITELNÉ EKONOMIKY CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz
---	--	--	---	--

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE a místní udržitelná ekonomika**,
www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

Pokud máte zájem se do některé z kampaní aktivně zapojit odešlete přes GOOGLE formulář základní info o akci

<https://docs.google.com/.../1FAIpQLSeCpu0sCDez3.../viewform>

OBSAH ROZESÍLKY 18/2022

Část I INFORMACE, AKTUALITY

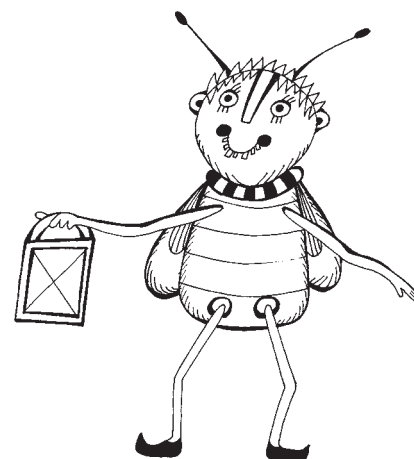
I/1	Zprávy z LÍSKY	... str. 2
I/2	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 5
I/3	Zprávy z webu a tisku	... str. 6
I/4	Zdroje a grantové výzvy	... str. 7

Část II METODICKÁ PODPORA

II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 8
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 10
II/3	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 11
II/4	Výukové programy, projektové dny	... str. 13
II/5	Projekty pro školy, soutěže	... str. 14
II/6	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	... str. 14
II/7	Projekt Škola pro udržitelný život	... str. 14
II/8	Program Učíme se venku	... str. 15

Část III UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 16
III/2	Přírodní zahrady	... str. 17
III/3	Zelené okénko	... str. 17
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 17
III/5	Fairtrade	... str. 18

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2021 členové Klubu Lísky zaslali 41.400 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCÉ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2021 jsme z vašich darů získali 12.544 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

V listopadu jsme pokračovali v tvorbě programů Učíme se venku. Pracujeme také na pracovních listech pro Arboretum Semetín.

V první polovině listopadu jsme se se zástupci žáků a pedagogů vsetínských fairtradových škol zúčastnili Národní fairtradové konference v Praze.

Ve středu 9. listopadu jsme se setkali s s pěstitelem kávy v Kolumbii Bladimirem Pacheco Quinto z kmene Arhuaco, majitelem rodinné farmy v kolumbijském pohoří Sierra Nevada de Santa Marta na dopolední besedě se žáky a studenty i odpolední besedě s veřejností (str. 7).

V úterý 22. listopadu nás čeká členská schůze Lísky na KOSENCE ve Valašských Kloboukách. Ve středu 23. listopadu workshop Učíme se venku pro ředitelky MŠ z ORP Vsetínsko.

Na pátek 25. listopadu připravujeme tradiční akci Vsetínské školy za lepší svět.

Připraveny jsou projektové dny pro školy, vzdělávací akce pro pedagogy, osvětové kampaně i akce pro veřejnost.

Jsmo připraveni podpořit školy, organizace i obce zajištěním Férové kavárny LÍSKY a aktivit pro děti na rozmanitých slavnostech, festivalech a oslavách.

ŽÁKOVSKÉ SYMPOZIUM O GLOBÁLNÍCH PROBLÉMECH

Vsetínské školy za lepší svět

9. ročník

Akce se uskuteční pod záštitou Mgr. Pavla Bartoně, místostarosty města Vsetín.

KLÍČOVÁ TÉMATA: • Udržitelný rozvoj • Cíle udržitelného rozvoje
• Změny klimatu • Odpovědná spotřeba • Fairtrade

Termín: pátek 25. listopadu 2022

Místo: Maštaliska – Vsetín, Horní náměstí čp. 3 a 4

Pořadatelé: Město Vsetín • LÍSKA, z.s. • Klub ambasadorů Fairtrade
• Vzdělávací program JSNS Člověk v tísni, o. p. s.

Partneři: Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s.
ZŠ Vsetín, Rokytnice

Žáci základních škol budou debatovat o globálních problémech současného světa. Hlavní téma „Nadšení udržitelností“.

Zveme týmy škol v počtu 5 žáků ze sedmých až devátých tříd a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (ideálně smíšené, kluky i holky).

DOPORUČENÍ A INFORMACE K AKCI:

Předpokládáme, že členové týmu budou aktivně řešit zadané téma, komunikovat, prezentovat a obhajovat své názory. Na místě bude připraveno malé občerstvení.

PŘIHLAŠOVÁNÍ do 18. 11. 2022 na <https://forms.gle/8AL1BBhnxIQXYNsDA>

INFORMACE:
Iva Koutná, 605 806 840
infoevvo@seznam.cz

*Zúčastněné týmy získají certifikát.
Škola získá zajímavé materiály do výuky.*

Program:

8.00 – 8.30 hodin
Prezence školních týmů.

8.30 – 9.00 hodin
Zahájení, ohlédnutí za vsetínskou kampaní 2013–2022, představení Klubu ambasadorů Fairtrade.

9.00 – 10.30 hodin
Vzdělávací lekce, práce ve školních týmech.

11.00 – 11.30 hodin
Prezentace školních týmů.
Předání certifikátů.

Během akce budou pořizovány fotografie. Akce bude přizpůsobena aktuálním hygienicko-protiepidemickým opatřením.

NABÍDKA BALÍČKŮ K MIKULÁŠSKÉ ČI VÁNOČNÍ NADÍLCE PRO MALÉ I VELKÉ

Na míru vám připravíme fairtradové balíčky – káva, kakao, čaj, čokoláda, sladkosti. Možno doplnit i výrobky z dílny Lukášovy šité hračky. Oblíbené u dětí, rodiny, kolegů či vašich obchodních partnerů.

INFORMACE A OBJEDNÁVKY: LÍSKA, z.s., Dolní nám. 429, 755 01 Vsetín
infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

DARUJTE K VÁNOCŮM CERTIFIKÁT O VYSAZENÍ STROMU

Úplně nový vánoční dárek, který ještě nikdy nedostali, vyřídíte ho za minutu a udělá radost těm, co už všechno mají.

Netrapte se letos s vymýšlením dárků a udělejte to jinak.

<https://sazimecesko.cz/nejlepsi-darek>

NA NÁKUP K MÍSTNÍM

Podpořte lokální ekonomiku.

Na Valašském Klobucku najdete spoustu kreativních lidí a jejich výrobků. K snědku, čtení, pro krásu a zážitek. Sepsali jsme vám tipy na místní vánoční dárky, koukněte na

https://bit.ly/darky_Valasske_Klobucko_2022

Férový obchůdek Lísky

Vybírat můžete z fairtradových čokolád, sypaných i porcovaných čajů, zrnkových, mletých i rozpustných káv (vč. bezkofeinových), kakaa, lízátek, karamelk a Lukášových šitých hraček Renaty Lažové.

www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

Nabídka na období Adventu, Mikuláše a Vánoc
HRAČKY A DEKORAČNÍ PŘEDMĚTY

MIKULÁŠ, ANDÍLEK, ČERTÍK – cena 40 Kč

ZVONEK – cena 35 Kč

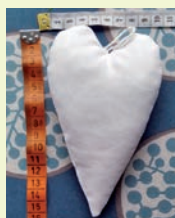

Barvu zvonku lze volit ze vzorníku.

BÍLÝ POLOTOVAR K DOZDOBENÍ – cena 25 Kč

V nabídce i **dárkový pytlík** – cena dle velikosti 10, 15, 20 Kč

FINANČNÍ VÝTĚŽEK Z PRODEJE BUDE POUŽIT NA REHABILITACI LUKÁŠE.

OBJEDNÁVKY: Renata Lažová • tel. 605 570 103 • renata.lazova@seznam.cz

Hračky můžete objednávat přímo na Facebooku: <https://www.facebook.com/lukasovyhracky>.

KONTAKT: LÍSKA • www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz • tel: 605 806 840

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 18/2022

strana 4

Ekologický večer EDO 2022

Čtvrtek 24. listopadu 2022, 17 hodin, Horka nad Moravou, Dům přírody Litovelského Pomoraví – Sluňákov

POETICKÉ SETKÁNÍ

JARDA SVOBODA (TRABAND): koncert

MILOŠ DOLEŽAL: čtení

JOSEF KROUTVOR: čtení

Sváteční setkání s hudbou, literaturou a poezií a s krajinou příběhů námi společně obývanou. S třemi výraznými osobnostmi našeho uměleckého a veřejného prostoru.

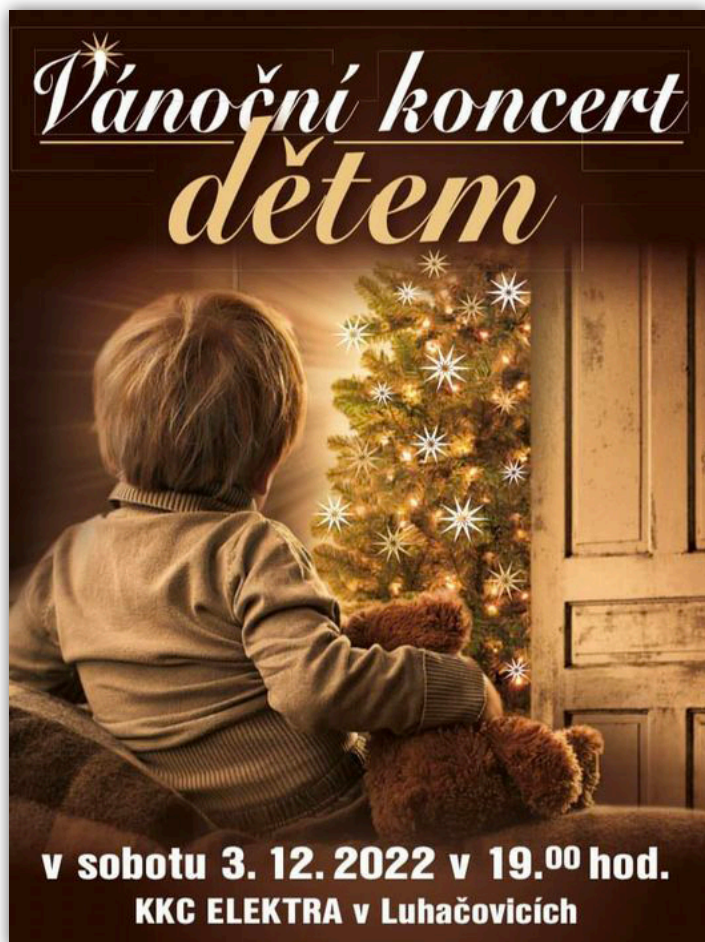
Více k ekovečeru na www.slunakov.cz

www.ekologickednyolomouc.cz

Záznam besed EDO 2020-2022, koncert 2021, dokumenty na:

[https://www.youtube.com/channel/UC-](https://www.youtube.com/channel/UC-Tf0n771M2pA6cl9pFhJug)

[Tf0n771M2pA6cl9pFhJug](https://www.youtube.com/channel/UC-Tf0n771M2pA6cl9pFhJug)

**Vánoční koncert
dětem**

**v sobotu 3. 12. 2022 v 19.00 hod.
KKC ELEKTRA v Luhačovicích**

PANENKY
příběh života
aneb
"Jak plyne čas na Valašsku"

GALERIE KLOBUČAN

OTEVÍRACÍ DOBA: VSTUPNÉ

Po - zavřeno	Dospělí	80 Kč
Út - 10 -16 hod.	Studenti	60 Kč
St - 10 -16 hod.	Senioři	60 Kč
Čt - 10 -16 hod.	Děti	40 Kč
Pá - 10 -16 hod.		
So - 12 -16 hod.		
Ne - 12 -16 hod.		

tel.: +420 737 580 746

Valašský mikulášský jarmek ve Valašských Kloboukách, v sobotu 3. prosince 2022

<http://www.jarmek.cz/>

Ve Vsetíně jsme vyzpovídali kolumbijského pěstitele kávy

Káva patří mezi nejoblíbenější nápoje dnešní doby. Více než polovina Čechů pije denně dva až tři šálky kávy. Nejvíce kávy se vypěstuje v Brazílii, Vietnamu a Kolumbii. Lidé stojící za naším šálkem kávy se potýkají především s nízkými výkupními cenami, rostoucími náklady na její pěstování a nejistotou dobré sklizně. Tu ještě zesilují dopady klimatické změny.

Každodenní život pěstitele i globální problémy, s nimiž se musí potýkat, aniž by na jejich vznik měl nějaký vliv, přiblížil více než stovce žáků a studentů vsetínských fairtradových škol Bladimir Pacheco Quinto z kmene Arhuaco, majitel rodinné farmy v kolumbijském pohoří Sierra Nevada de Santa Marta.

Zázemí pro besedu poskytla Střední škola KOSTKA, pozvání přijaly i ZŠ z Rožnova a Valašských Klobouk. Odpolední besedu pro veřejnost i s voňavou fairtradovou kávou připravila Líška ve spolupráci s Masarykovou veřejnou knihovnou.

Vsetín jako jedno ze 14 českých fairtradových měst podporuje Fairtrade dlouhodobě a má na svém území hned čtyři Fairtradové školy – ZŠ Rokytnice, ZŠ Sychrov, ZŠ Ohrada a SŠ Kostka!

<https://fairtrade.cz/zapojte-se/fairtradona-mesta/>

„Díky příběhům pěstitelů z Kolumbie můžeme nahlédnout do života lidí, se kterými se běžně nesetkáváme, ale většina z nás se s nimi nepřímo spojuje každé ráno. Naš šálek kávy může mít různé

dopady na životy pěstitelů. Ti po dlouhá desetiletí čelí cenové krizi a v posledních letech také zesilujícím dopadům klimatické změny,“ vysvětluje Stanislav Komínek z organizace Fairtrade Česko a Slovensko, která akci koordinuje.

Významnou pomocí pro pěstitele kávy, kakaa a dalších fairtradových produktů je zapojení do družstevního systému Fairtrade, což zvolil i Bladimir Pacheco. Východisko z tíživé situace s pěstováním kávy nakonec i s pomocí družstva našel v rozšířeném zaměření: „Před přibližně sedmi až osmi lety jsem vstoupil do kávového družstva ABOSEYNEKUN. V rámci družstva jsme hledali nějakou vizi, alternativní produkt, a objevili jsme cukrovou třtinu. A protože se tu sdružují naše vlastní rodiny, hledali jsme také způsob, jak zlepšit životní prostředí, systém života i ekonomii. Chceme, aby naše děti mohly šťastně růst a studovat,“ svěřil se nám Bladimir, otec tří dětí, které studují a starají se o rodinné hospodářství.

Jeho touhu doplňuje i heslo zvěčněné na pamětní desce k založení družstevní školy, postavené z fairtradového příspěvku:

„Ušlechtilé úmysly, jednota a vytrvalost - to jsou základy k překonání obtíží. Káva a přátelství spoluvytvářejí lepší svět.“

FAIRTRADE je malá známka, ale dělá velké věci!

Organizace Fairtrade Česko a Slovensko v České republice šíří myšlenky spravedlivého obchodu s potravinami z Jižní Ameriky, Afriky a Asie. Návštěva kolumbijského pěstitele je jednou z vrcholných akcí tohoto roku. Bladimir Pacheco Quinto promluvil na **Národní fairtradové konferenci v Praze ve čtvrtek 3. listopadu**. Následně procestoval zemi se zastávkami v Mostě, Hradci Králové, Litomyšli a Vsetíně, tedy městech, kde je větší množství aktivních Fairtradových škol.

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s., je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Více na www.fairtrade.cz.

V novém čísle časopisu APETIT na vás čeká náš fairtradový banán

Snažíme se o to, aby všichni věděli, že i svým nákupem banánů, kávy nebo čokolády může každý přispět k pozitivní změně v životech pěstitelů a ochraně planety.

I když je v obchodech na produktech známka FAIRTRADE malá, dělá velké věci.

Fairtrade znamená spravedlivé obchodování. Lidé ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky si díky němu mohou vlastní práci vydělat na důstojný život a za své kakao, kávu, banány, bavlnu nebo květiny dostávají odpovídající odměnu. Na polích a plantážích tak nemusejí pracovat jejich děti a pěstování může být šetrné k přírodě.

<https://fairtrade.cz/fairtrade-mala-znamka-ale-dela-velke-veci/>

Dítě miluje přírodu

„A na dřáblůvky pokyny stvořili jsme školu. Dítě miluje přírodu: umístili jsme jej do uzavřených místností. Dítě má rádo, když je jeho činnost k užítku: způsobili jsme, že je bezúčelná. Rádo se pohybuje: donutili jsme jej být v klidu. Rádo se dotýká věcí: zapojili jsme pouze jeho mozek. Rádo používá své ruce: přichází do kontaktu s myšlenkami a názory. Rádo mluví: donutili jsme ho mlčet. Chtělo by přemýšlet a uvažovat: nutíme ho, aby se učilo zpaměti. Chtělo by hledat poznání a vědu: naservírovali jsme mu ji již kompletní. Chtělo by se nadchnout: vymysleli jsme tresty. A děti se tedy naučily to, co by se samy nenaučily: naučily se zatajovat, naučily se podvádět a naučily se lhát.“

- Adolphe Ferrière (1879-1960), švýcarský pedagog a jeden ze zakladatelů Éducation nouvelle

■ Nové šablony z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) jsou tady

Celkem 9 miliard Kč z evropských fondů půjde do MŠ, ZŠ a 2 miliardy Kč do SŠ, VOŠ především na podporu personálních pozic, které díky tomu můžou plynule navázat na předešlé projekty a zároveň budou sloužit jako pilot pro zajištění jejich přechodu do financování ze státního rozpočtu, na rozvoj pedagogů i na inovace ve vzdělávání.

Šablony umožní další aktivity společného vzdělávání, posílení podpůrných pedagogických pozic ve školství a rozvoj pedagogických pracovníků s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a zajistit úspěch každého žáka. Zaměřují se i na podporu dětí ohrožených školním neúspěchem, za ně se považují také děti ukrajinských běženců, které mohou být z šablon rovněž podpořeny. Novinkou je např. pozice dvojjazyčného asistenta. Přehled šablon OP JAK: <https://opjak.cz/vyzvy/>

■ ERASMUS plus roste

Nabízí teď mnohem více možností. Můžete tak získat zkušenosti ze světa, i když třeba nejste student nebo nemáte čas někam jezdit.

Více na <https://www.erasmusroste.cz>

■ Výzva Základní granty

Vyhlašovatel Nadace Open Society Fund Praha

<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2763605&apc=nF2xx1-->

■ Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství

Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete? Aktuální nabídku grantů sledujte na

www.nadacepartnerstvi.cz/granty

O GRANTECH: Další otevřené výzvy zaměřené na výsadby najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

část II • METODICKÁ PODPORA

II/1 Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe

Arboretum Semetín

Nabízí krásné zázemí pro výuku venku.

Pro žáky byly vytvořeny nové pracovní listy.

Více <https://bit.ly/3M2qFce>

Pokud máte zájem do ARBORETA vyrazit s žáky, vše podstatné najdete zde <https://www.lesyvsetin.cz/arboretum>.

V semetínském arboretu vyrostl výukový včelín.

Nabídka služeb a aktivit semetínského arboreta rozšíří od příští sezony výukový včelín. Stavba tohoto vítězného projektu z participativního rozpočtu města Vsetín za rok 2021 byla dokončena v závěru října. Náklady na realizaci dosáhly výše 1 milion korun.

Více <https://bit.ly/3hp2v09>

Nechejte ptákům v zahradě jablka či ořechy

Ptáci budou vděční, když jim na zahradě necháte několik jablek z vaší úrody. Ocení to kosi, kvičaly, modřinky i další. Nechte jim několik přímo na stromě.

To pro případ, až přijdou první mrazíky či sněh.

A pokud máte i přebytek vlašských ořechů, ptáci vás budou milovat.

Semenožravé ptáky můžete pohostit, když necháte stonky trvalek nezastřížené. Květy těchto rostlin obsahují po odkvetení velké množství semen, která mohou být pro ptáky hojným zdrojem potravy. Semínka jsou drobná, ale ptáci je pojídají po celou zimu. Například na semena bodláků a pcháčů můžete nalákat celé hejno švitořících stehlíků.

Pomáháme dětem a mladým přemýšlet o odpadu

V kontextu, interaktivně a zábavně. Díky online kurzu e-popelnic-e, který může využít i vaše škola. Chcete vědět, o čem kurz je?

O odpadech. Ale ne o tom, kam vytrídít PET-ku. My totiž počítáme s tím, že tohle už není téma a třídíte jako diví. Víte ale, co se s tou PET-kou reálně děje, když ji vyhodíte (nebo dokonce nevyhodíte) do žluté popelnice? A víte, kolik takových popelnic se naplní každý den? Nebo že nahromaděné odpadky historicky zvedly město New York o 1,8 až 9 metrů? Jak funguje skládka? A energetické spalování odpadů? A jak se zapojují mladí na celém světě do hledání řešení? O tom všem se můžete bavit ve vaší škole.

Kurz je vhodný zejména pro 2. stupeň základních škol a nižší ročníky gymnázií. Dá se s ním pracovat v běžné výuce, nebo na dálku a jeho úroveň dokážete přizpůsobit konkrétní skupině dětí. Obsahuje spoustu interaktivních částí, práce s online nástroji, ale také úkoly do praxe - jako tvorbu propagačních materiálů, organizaci výstavy, společného úklidu nebo vylepšení vlastní školy.

Kurz byl vytvořen i díky Zlínskému kraji, který přispěl na jeho vznik.

Víc informací o kurzu a o tom, jak s ním pracovat,

najdete na www.popelnice.bezobalac.cz,

nebo na zdravim@bezobalac.cz

TINCTA-HERBAE • ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ

Workshopy a tvořivé ateliéry

děti a rodiče • mateřské školy a klubíky • základní školy a družiny

PRÁZDNÁ POZNÁMKA

Jana Šobáňová

Tel.: +420 732 994 552, E-mail: tincta-herbae@centrum.cz

Vzděláváme – Kompetence pro 21. století

Umíme zážitkové vzdělávání pro děti i dospělé nebo expertní seminář pro profesionály. Od nás si vždy odnesete dovednosti a znalosti pro přírodu a životní prostředí. Podívejte se, co vás můžeme naučit.

<https://www.nadacepartnerstvi.cz/Co-delame/Vzdelavame>

Chytré aplikace k poznávání přírody kolem nás

Aplikace **BioLog** byla vytvořena pro zájemce o přírodu a slouží jako digitální zápisník pozorování fauny a flóry na území ČR, <https://biolog.nature.cz/biolog/cz>

iNaturalist umožní identifikovat rostliny, živočichy a houby doslova všude kolem nás, <https://www.inaturalist.org/>

Pro určování a záznam pozorovaných rostlin je možné využívat i volně dostupnou aplikaci **PlantNet**.

BirdNET: Nejjednodušší způsob rozpoznání druhu ptáka podle zpěvu, <https://androidaplikace.cz/index.php/2020/09/zajima-vas-jaky-ptak-kolem-vas-zpiva-vyjdete-do-prirody-s-aplikaci-birdnet-ktera-vam-to-prozradi/>

Zamiluj si přírodu

První aplikace, která skrze hraní rozvíjí citlivost i vztah k místům kolem nás. Naleznete tu přes 80 her zaměřených na posilování vztahu k přírodě.

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.dev.rezekvitek.zamilujsiprirodu>

Známka FAIRTRADE je malá, ale dělá velké věci.

Pěstitelé dostávají spravedlivější odměnu.

Je zakázaná dětská a otrocká práce.

Pěstování je šetrnější k životnímu prostředí.

Jsou dodržována lidská a pracovní práva.

<https://fairtrade.cz/fairtrade-mala-znamka-ale-dela-velke-veci/>

**Malá známka,
ale dělá velké věci**

Hledejte ve svých obchodech.
Více na www.fairtrade.cz

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 18/2022

strana 8

Rodinná výzva Udrž podzim – podrž přírodu!

Jejím cílem je vést děti k odpovědnějšímu a udržitelnějšímu cestování splněním pěti úkolů:

1. Jeď jinak – vyber si pro výlet místo, kam nejezdí davy turistů.
2. Jeď jinak – vlakem, na kole, pěšky, autobusem... jen auto nech tentokrát doma.
3. Vař doma – připrav s dětmi svačinu, jakou v obchodě nekoupíš.
4. Zkus něco – ochutnej na výletě lokální specialitu přímo od zdroje.
5. Uč děti – respektu k přírodě provedením libovolné aktivity s environmentální tematikou.

Zapojit se můžeš od 23. 9. 2022 do 20. 11. 2022 zasláním jedné fotky/koláže prokazující splnění všech 5 úkolů výzvy na adresu maja@jaktajedle.cz

Z došlých e-mailů budou vylosováni vítězové cen v celkové hodnotě přes 10 000 Kč!

Pojďme si z okolního prostředí nejen brát, ale taky mu něco vrátet. Detailní pravidla, podrobnosti o jednotlivých úkolech, přehled odměn i hromadu další inspirace najdeš na bit.ly/udrzpodzim

Krásně laskavá inspirace ze ZŠ a MŠ Leskovec

Přidejte se k LASKAVÉMU LISTOPADU, kalendář můžete vytisknout a dát dětem doma na viditelné místo.

PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
31. Pozdrav co nejvíce lidí a pěkně se na ně usměj.	1. Udělej celé rodině svačinu a napiš jim k ní vzkaz.	2. Řekni někomu, že je úžasný.	3. Kup stárci los a někomu ho věnuj.	4. Pomoz rodičům s nákupem.	5. Zahraj si s někým z rodiny hru.	6. Pomoz s přípravou oběda.
7. Na kartičky napiš vtipy a rozdávej je náhodným lidem.	8. Řekni paní učitelce, že jí to sluší.	9. Nabídní se někomu, že mu pomůžeš s domácím úkolem.	10. Dones nějaké ženské ve svém okolí květinu.	11. Kup ze svého kapsového někomu nějakou drobnost.	12. Uklid si pokojíček.	13.
14. Schovej nenápadně pět milých vzkazů v okolí svého bydliště.	15. Pošli někomu svoji šílenou fotku, která ho rozesměje.	16. Řekni „ahoj“ někomu, koho neznáš a usměj se na něj.	17. Poděkuj svému učiteli za práci, kterou dělá.	18. Zpětej se rodičů, s čím bys jim mohl pomoci.	19. Sundej usušené prádlo ze sušáku.	20. Ráno usteď doma všechny postele.
21. Řekni mamince, že jí to sluší.	22. Napiš někomu dopis/vzkaz, ve kterém mu poděkuj.	23. Pláčni si (ve vzduchu) s co nejvíce lidmi.	24. Celý den se na všechny usměj.	25. Zamysli se nad tím v čem jsi dobrý. Zapiš si to a vlož do penálu.	26. Pověš vyprané prádlo.	27. Popovídej si s rodiči a tam, jak se mají.
28. Řekni někomu, proč si ho vážíš.	29. Nauč někoho něco.	30. Zhodnotte ve třídě váš LASKAVÝ PODZIM.	Láska a laskavost nejsou nikdy zbytečné. Vždycky něco změní. <i>Barbara Orbegozo</i>			

Ptačí hodinka

Druhý lednový víkend budou lidé v celém Česku opět pozorovat ptačí krmítka. Česká společnost ornitologická **6.–8. ledna 2023** organizuje pátý ročník Ptačí hodinky – sčítání ptáků na krmítkách.

<https://www.birdlife.cz/pripravujeme-paty-rocnik-scitani.../>

Minulého ročníku se zúčastnilo přes 35 tisíc lidí, kteří pozorovali víc než 707 tisíc ptáků. Ornitologové pomocí dlouhodobého projektu ve spolupráci s veřejností zjistí, kteří ptáci u nás v zimě ubývají či přibývají. Už nyní se můžete připravovat na Ptačí hodinku pomocí kvízů a pilovat své znalosti ptáků na stránce

<https://ptachodinka.birdlife.cz/>.

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

■ Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO). Průvodkový program je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ **Příroda do kapsy** – informační materiály pro poznávání přírody. www.prirodadokapsy.cz

■ **Atlas motýlů a housenek z dílny Rezekvítku Brno**
Krásně barevné obrázky jsou jako živé. Koupíte ho zde: www.rezekvitek.cz/atlas-motylu-a-housenek?idk=zb33

■ **Můj první zápisník** – inspirace na aktivity s dětmi, www.muj1zapisnik.cz/
www.facebook.com/muj1zapisnik/

■ MŮJ ADVENTNÍ ZÁPISNÍK

Chcete s dětmi prožít advent jinak, než jen otevírat okénka s čokoládou?

MŮJ ADVENTNÍ ZÁPISNÍK je neobyčejný adventní kalendář s průvodcem předvánoční dobou, povídkami o tradicích a tvořením všemožného, co k Vánocům patří.

Prohlédnout a objednat můžete na www.muj-zapisnik.cz

Najdete zde i sadu na výrobu adventního kalendáře nebo drobnosti jako dárečky pro své milé.

■ Člověk v tísní | People in Need

ve spolupráci s dalšími šesti organizacemi právě spouští novou **verzi webu** www.ucimoklimatu.cz

Najdete zde přes 30 lekcí, metodickou podporu, tipy na události, aktuality a řadu dalších nabídek týkajících se klimatického vzdělávání. To vše budeme postupně doplňovat o novější a novější materiály. Uvítáme proto i tipy od vás – ať už na materiály hotové, nebo vaše vlastní. Zkrátka budeme rádi za vzájemnou spolupráci tak, aby byl web co nejživější a praktický.

- Přes 30 bezplatných lekcí pro různé stupně škol
- Metodická podpora
- Základní pojmy a data
- Kalendář vzdělávacích akcí k tématu

Člověk v tísní | People in Need

Varianty program | Variants Educational Programme

Šafaříkova 24; 120 00 Praha 2; Prague

Česko | Czechia

gsm +420 603 944 435

e-mail: veronika.endrstova@clovekvtsni.cz

www.clovekvtsni.cz

■ YouTubový kanál Zvěd

Pokud chcete výuku oživit popularizačně-vědeckými videi přímo z produkce Akademie věd ČR, koukněte na YouTubový kanál Zvěd.

Nejnovější videa se týkají třeba půdního hospodaření, ukládání CO₂ v půdě, klimatické změny, genetických modifikací nebo plýtvání potravinami.

Playlist POTRAVINY BUDOUCNOSTI

<https://youtube.com/playlist...>

Nebo zkuste starší videa o vesmíru, biodiverzitě, superinteligenci a dalších zajímavostech ze světa vědy.

Videa vznikají ve spolupráci s vědci z jednotlivých ústavů, ale forma je srozumitelná a blízká (nejen) studentům středních škol.

YouTubový kanál zde: <https://www.youtube.com/channel/UCSdBcledu1eAmreZJWbQbDw>

II/3 Vzdělávání, programy a metodická podpora EVVO

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů LÍSKY 2022/2023

DATUM	NÁZEV AKCE	MÍSTO KONÁNÍ	DOPORUČENO
25. dubna	Workshop Venkovní výuka pro učitele ZŠ a SŠ – jak na učení venku.	Hájenka Semetín, Vsetín	ZŠ, SŠ, SVČ, NNO
27. dubna	Jedlá divoká zahrada – seznámení s bylinkami ze zahrady do kuchyně i domácí lékárny.	Uherské Hradiště	MŠ, ZŠ, ŠD, SVČ, NNO
duben	Terénní exkurze Krajem orchidejových luk – za krásami a jedinečností přírodního a kulturního bohatství Bílých Karpat.	Bílé Karpaty	MŠ, ZŠ, SŠ, ŠD, SVČ, NNO
26.–28. května	Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník – aktuální environmentální témata, učíme se venku, badatelsky orientované vyučování, školní zahrada, osobnostně sociální a profesní rozvoj koordinátora EVVO, spolupráce, hodnocení, sdílení zkušeností s realizací EVVO ve škole a další.	Hájenka Semetín, Vsetín	MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ – absolventi specializačních studií
15. června	Toulavý autobus po školních zahradách – exkurze za příklady dobré praxe z plánování, budování, využití a údržby zahrad.	region	MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ, NNO, veřejná správa
23.–24. června	Workshop Učíme se venku – terénní a regionální výuka, jak na učení venku, co můžeme dělat s dětmi venku napříč předměty, využití zajímavých aplikací a programů.	Hájenka Semetín, Vsetín	ZŠ, ŠD, SVČ, NNO

Pozvánky s odkazem na přihlašování na jednotlivé akce budou zveřejňovány v elektronické rozesílce LÍSKY, na webu a Facebooku.

**23.
listopad
2022**

AKREDITOVANÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM LÍSKA/27

Workshop Učíme se venku s POLY

Akreditováno MŠMT v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků č.j. MŠMT 6586/2022-1-293.

Vzdělávací akce, na které Vám představíme praktické aktivity, pomůcky a metodiky z projektů a programů LÍSKY a partnerských organizací.

TERMÍN: 23. listopadu 2022

MÍSTO: Penzion Čertovy skály Lidečko

OBSAH:

- **Proč s dětmi do přírody:** environmentální výchova, smysl a cíle, motivace, návaznost na RVP PV, odkazy a doporučení na informační i finanční zdroje.
- **S dětmi v přírodě v každé roční době:** metody a činnosti vhodné pro environmentální výchovu i polytechnické vzdělávání – praktické ukázky činností, pokusů, metodik a pomůček.
- **Jak to děláme u nás:** výměna a sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe.

DOPORUČENO: vedení a učitelé MŠ, malotřídních MŠ a ZŠ

LEKTOR: Iva Koutná

HODINOVÁ DOTACE: 8 hodin (1 hodina = 45 minut)

ORGANIZAČNÍ POKYNY:

- Účastníci získají osvědčení a pro svou organizaci sadu metodických materiálů.
- Informace: koutna.iva@seznam.cz, 605 806 840

Akce je spolufinancována z prostředků Zlínského kraje a Ministerstva životního prostředí.

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

**SEMINÁŘ:
BADATELSKY
ORIENTOVANÁ
VÝUKA**

pro učitele
MŠ a I. stupně ZŠ

**13.12.2022
9:00–16:30**

**1075 Kč
ÚČASTNICKÝ
POPLATEK**

**CENTRUM VERONICA
HOSTĚTÍN**

**Jak učít
inovativně
a zároveň
efektivně?**

V ceně účastnického poplatku je:
8 vyučovacích hodin
2 osvědčení dle akreditace
materiály ke školení
strava (2 x svačina, 1 x oběd)
pitný režim

**Jak rozvíjet
v dětech týmovou spolupráci,
zvědavost, potřebu ptát se
a přicházet věcem
na kloub?**

více info:
www.hostetin.veronica.cz

kontakt pro přihlašování:
jitka.datinska@veronica.cz
tel: 771123394

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy, vč. ONLINE formy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVC.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVC.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO** – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Členské a partnerské organizace LÍSKY, z.s.

1 – DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz

2 – ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronika Hostětín
www.hostetin.veronica.cz

3 – Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s.
www.iskopanice.cz

4 – ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky
www.kosenka.cz

5 – VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis

6 – SVC Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz

7 – Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz

8 – DDM Škola Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz

9 – DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz

P1 – ALCEDO – středisko volného času Vsetín
www.alcedovsetin.cz

P2 – Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole
www.prokrajinu.eu

P3 – Valašské ekocentrum Valašské Meziříčí
www.ochrancizl.cz

P4 – SVC Rožnov pod Radhoštěm, p.o.
www.svcroznov.cz

P5 – ZO ČSOP Divoky
www.csopdivoky.cz/aktivity/terenni-ekologicke-stredisko-bofi-divoky/

P6 – Vzdělávací centrum Hájenka Holešov
www.tokaheya.cz

LÍSKA, z.s.
www.liska-evvo.cz

■ LÍSKA, z.s.,

www.liska-evvo.cz

Financování možné i z tzv. „ŠABLON“.
Pro školu připravíme kompletní agendu
projektového dne.

INFORMACE: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

VÝUKOVÉ PROGRAMY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY, ŠKOLNÍ DRUŽINY

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hrajě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádobí)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 2 hodiny / po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den v rozsahu 4 x 45 minut

EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

Vhodné i jako projektový den mimo školu v rámci tzv. ŠABLON.

PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- polytechnika, přírodovědná gramotnost,
- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den + další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou. Cenu stanovíme po upřesnění programu.

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je zemědělství, původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na práci dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce • **Doporučeno:** ZŠ, příp. MŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou. Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu (VP), v souladu s projektovou výukou.

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody • 7. ročník: Voda v krajině • 8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií • **Počet účastníků:** třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před VP, 1 hodina VP s lektorem, práce žáků po VP

Učíme se venku

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata: v návaznosti na roční období – živá zahrada (ptáci, bezobratlí, hmyz), stromy, jarní rostliny, semínka, stopy, cyklus života, svět pod lupou, půda, voda, činnosti na rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti apod.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí

Doporučeno: od 5 let • **Počet účastníků:** 1–2 třídy • **Rozsah:** 4 x 45 minut

Učíme se venku s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností a prožitku.

Témata: praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvení), zvyky, hry a hračky našich předků, poklady z půdy, cesta jídla na náš stůl apod.

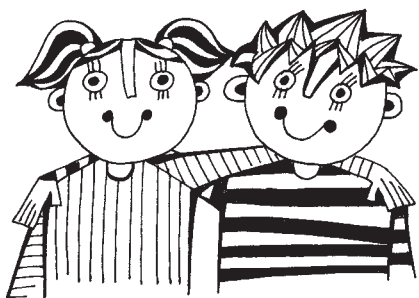
Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let • **Počet účastníků:** 1–3 třídy • **Rozsah:** 4 x 45 minut

Denní a pobytové výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy připravují:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVC Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis

II/5 Projekty pro školy, soutěže

- **Badatelsky orientované vyučování,** <http://badatele.cz/cz>
- **Fairtradová škola,**
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- **Globální rozvojové vzdělávání,** www.globalnirozvojovevzdelavani.cz
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,** <https://globe-czech.cz/cz>
- **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání),** www.jsns.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola,** <https://ekoskola.cz/cz>
- **Odpovědná škola,**
www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola,** www.skutecezdravaskola.cz
- **Světová škola,** www.svetovaskola.cz
- **Škola pro udržitelný život,** www.skolaprozivot.cz
- **Učíme se venku,** www.ucimesevenku.cz
- **Žákovské parlamenty,** www.skolaprodemokracii.cz

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- **Klimatická soutěž CO2 liga.**
Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ.
www.CO2liga.cz

II/6 Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- **Archeoskanzen Modrá,** www.archeoskanzen.cz
- **Muzeum v přírodě Rochus,** www.skanzenrochus.cz
- **Muzeum regionu Valašsko,** www.muzeumvalassko.cz
- **14115 Bařův institut Zlín,** www.14-15.cz
- **Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,** www.muzeum-zlin.cz
- **Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok,** www.vmp.cz
- **Informační centrum Velké Karlovice,**
www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- **Zvonice Soláň,** <https://www.zvonice.eu/>

II/7

Škola pro udržitelný život

Škola pro udržitelný život v roce 2022

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfzp.cz

Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum.

Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznajte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí. Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat. Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

SEZNAM NEJLEKČÍ NA CELÝ ROK

<https://ucimesevenku.cz/lekce-ktere-vas-vytahnou-ven/>

METODIKY UČÍME se VENKU

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Nový projekt

Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Čeká nás vytvoření a ověření 12 nových programů, vzdělávání a příprava lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s ěpčkou a Větvičkou**

– náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu

Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učít POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.
Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 18/2022

strana 19